

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗА ПРОФІЛЕМ «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»

УДК 372.862: 37.031.4

DOI : 10.12958/2227-2747-2020-1(173)-26-36

Гіренко Наталія Ігорівна,

асистент кафедри технологій виробництва і професійної освіти,
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна,
e-mail girenko_ni@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-6854-8257>

Крамаренко Дмитро Павлович,

кандидат технічних наук, доцент кафедри технологій
виробництва і професійної освіти,
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна
e-mail kramarenko_dp@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-1353-686X>

Для цитування: Гіренко Н. І., Крамаренко Д. П. Підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології». *Освіта та педагогічна наука*. 2020. № 1 (173). С. 26 – 36.

References (стандарт APA): Hirenko, N. & Kramarenko, D. (2020). Pidvyshchennia profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti maistra vyrobnychoho navchannia za profilem «Kharchovi tekhnolohii» [Professional-pedagogical competence of the instructor of industrial education of «Food technology» profile]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 1 (173), 26 – 36 [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Значна роль в організації освітнього процесу та якості формування фахової компетентності майбутніх кваліфікованих робітників належить майстрам виробничого навчання. Діяльність майстра виробничого навчання має певні особливості, які виявляються в подвійному предметі праці, адже він одночасно постає в ролі і педагога, і фахівця виробництва.

Кваліфікація педагогічних кадрів у професійних навчальних закладах не завжди відповідає вимогам. Багато майстрів

виробничого навчання не мають педагогічної освіти, приходять в освітні установи, попередньо попрацювавши фахівцями на підприємствах різного профілю. Потрапляючи в систему початкової професійної освіти, вони освоюють професію педагога, в основному, покладаючись на свою інтуїцію й самоосвіту.

Специфіка діяльності майстра виробничого навчання потребує сформованих професій-

но важливих якостей і компетенцій, що дають змогу якісно організовувати професійно-практичну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників. На сьогодні, з урахуванням розвитку технологічних процесів, майстер виробничого навчання повинен знати галузь виробництва та володіти знаннями педагогіки і психології.

Діяльність майстра виробничого навчання має певні особливості, які проявляються в подвійному предметі праці: він постає в ролі майстра-педагога і одночасно в ролі майстра-професіонала в напрямі основної спеціальності. Крім того, у сучасному закладі освіти майстер виступає також і як менеджер, організатор навчально-виробничої діяльності своїх вихованців.

Тому підвищення вимог до підготовки кваліфікованих робітників сьогодні означає наявність не менш високих вимог до рівня кваліфікації педагогічних працівників, які виховують майбутніх робітників, тобто до майстрів виробничого навчання. Щоб отримати на виході з освітнього закладу кваліфікованого фахівця, необхідно, щоб рівень професійної компетентності, зокрема педагогічної, майстрів, які працюють з учнями, був досить високим (Литвин, 2010).

Крім того, треба враховувати, що закономірним стає збільшення попиту на висококваліфікованих спеціалістів-універсалів, які мають не тільки спеціалізовану професійну підготовку, але й успішно оволодівають навичками підприємницької та управлінської діяльності (Коваленко, 2008).

Система професійно педагогічної освіти спрямовується на підготовку педагога з високим рівнем професійної компетентності, що ґрунтується на новітніх досягненнях психолого-педагогічних наук, сучасних спеціальних знаннях певної галузі виробництва; з високим рівнем педагогічної компетентності, критичного мислен-

ня, здатності застосовувати наукові надбання на практиці; здатності запроваджувати цінності демократичної, правової держави (Юртаєва, 2010).

Аналіз видів професійної діяльності майстра, його функцій і ролі дозволило нам вивести визначення професійної педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології».

Професійно-педагогічна компетентність (далі ППК) майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» – це володіння певним набором найбільш важливих для його професійної діяльності компетенцій, інтегральна сукупність знань, умінь, навичок, здібностей і якостей особистості, що дозволяють успішно вирішувати проблеми, зокрема педагогічні, у галузі навчально-виробничої діяльності за профілем.

Педагогічні труднощі, які відчувають майстри виробничого навчання за профілем «Харчові технології», пов'язані з рівнем їхньої професійно-педагогічної компетентності. Зокрема, майстри не володіють методами навчання й виховання або не орієнтуються в їхньому раціональному виборі. Вони відчувають труднощі у визначенні типів уроків, розвивальних завдань уроку, виділенні мети уроку.

Майстри виробничого навчання не володіють формами аналізу уроків і позакласних заходів, зазнають труднощів у здійсненні педагогічного керівництва учнівським колективом.

Успішність діяльності майстрів виробничого навчання визначається тією допомогою, яку вони отримують на робочому місці, у стінах закладів освіти в процесі подолання професійних педагогічних утруднень (Юртаєва, 2011). Тобто питання підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання повинні вирішуватися в процесі його трудової діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. У працях О. Коваленко вказано про необхідність розгляду питання про підготовку інженерно-педагогічних кадрів для всіх ланок професійної освіти. При цьому підготовка інженерно-педагогічних кадрів для кожної ланки системи освіти має велику специфіку. Це стосується і післядипломної освіти працівників різних педагогічних систем. Необхідно здійснити велику методологічну і методичну роботу в цьому плані (Коваленко, 2012).

Основні аспекти професійної підготовки, сучасні педагогічні технології професійно-практичної підготовки у професійно-технічних навчальних закладах досліджувала Т. Якимович. Авторка вказує на те, що метою професійної підготовки загалом і професійно-практичної підготовки зокрема є розвиток важливих для професійної діяльності здібностей майбутнього фахівця, виховання потреб і мотивів, пов'язаних з професією, формування професійних знань, умінь та навичок (Якимович, 2013).

Метою статті є дослідження сучасного стану підготовки майстра виробничого навчання з харчових технологій, визначення основних напрямів організаційно-методичного забезпечення, що спрямоване на підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології».

Методологія та методи дослідження. Загальну методологію дослідження становлять: концептуальні положення щодо трансформації професійної освіти в умовах інформаційно-технологічних інновацій; розвитку професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти; розуміння розвитку як цілісного неперервного процесу професійного вдосконалення педагогів.

Для розв'язання визначеного завдання використано такі загальнонаукові

методи: теоретичного пошуку (аналіз, порівняння, класифікація та систематизація теоретичних і експериментальних даних, теоретичне моделювання й узагальнення даних); праксиметричні (аналіз передового й масового педагогічного досвіду, аналіз результатів діяльності).

Виклад основного матеріалу.

У сучасних умовах, коли новітні технології домінують у виробництві та ефективність соціально-економічних перетворень значною мірою залежить від інтенсивності інноваційних процесів у найрізноманітніших сферах професійної діяльності, як ніколи раніше стала актуальною потреба у фахівцях з яскраво вираженим творчо-особистісним потенціалом, удосконаленням їхньої професійної підготовки й пошуком нестандартних шляхів реалізації педагогічних умов з метою підвищення професійної якості підготовки майбутніх викладачів практичного навчання у сфері харчових технологій.

Випускники професійно-технічних закладів навчання повинні бути готові працювати в умовах постійного оновлення технічних засобів і технологій виробництва. Випускники мають бути конкурентоспроможними робітниками з високим рівнем професійної компетентності, мобільності, готовності до впровадження нових технологій, здатних до швидкого реагування на запити ринку праці. На сьогодні є актуальним оновлення змісту професійно-технічної освіти, запровадження інноваційних педагогічних та виробничих технологій.

Учені пропонують перехід до предметно зорієнтованого навчання, у якому окремі навчальні настанови слугують початком навчальної діяльності. Мета цього – запровадити додатковий підхід до професійного навчання, який базується на предметно зорієнтованій теорії навчання й фокусується на проблемі освіти праців-

ників та окремих причинах для навчання як вихідного пункту для розвитку компетентності (Teichmann, 2019).

Особливим у професійно-практичній підготовці майстра виробничого навчання є однакова професійна значущість дисциплін суто професійного й психолого-педагогічного спрямування. Адже неможливо досягти високого рівня професійної компетентності без відповідного рівня знань, значення яких у системі цієї компетентності визначається також їх внутрішньою структурою. Необхідним є комплекс знань у професійному та психоло-

го-педагогічному аспектах для успішної подальшої професійної педагогічної діяльності у сфері харчових виробництв.

Для успішної реалізації цієї умови необхідно розробити інтегровані навчально-методичні комплекси до навчальних дисциплін циклу професійно-практичної підготовки.

Для вирішення проблеми підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» в процесі його професійної діяльності пропонуємо таку модель (Рис. 1).

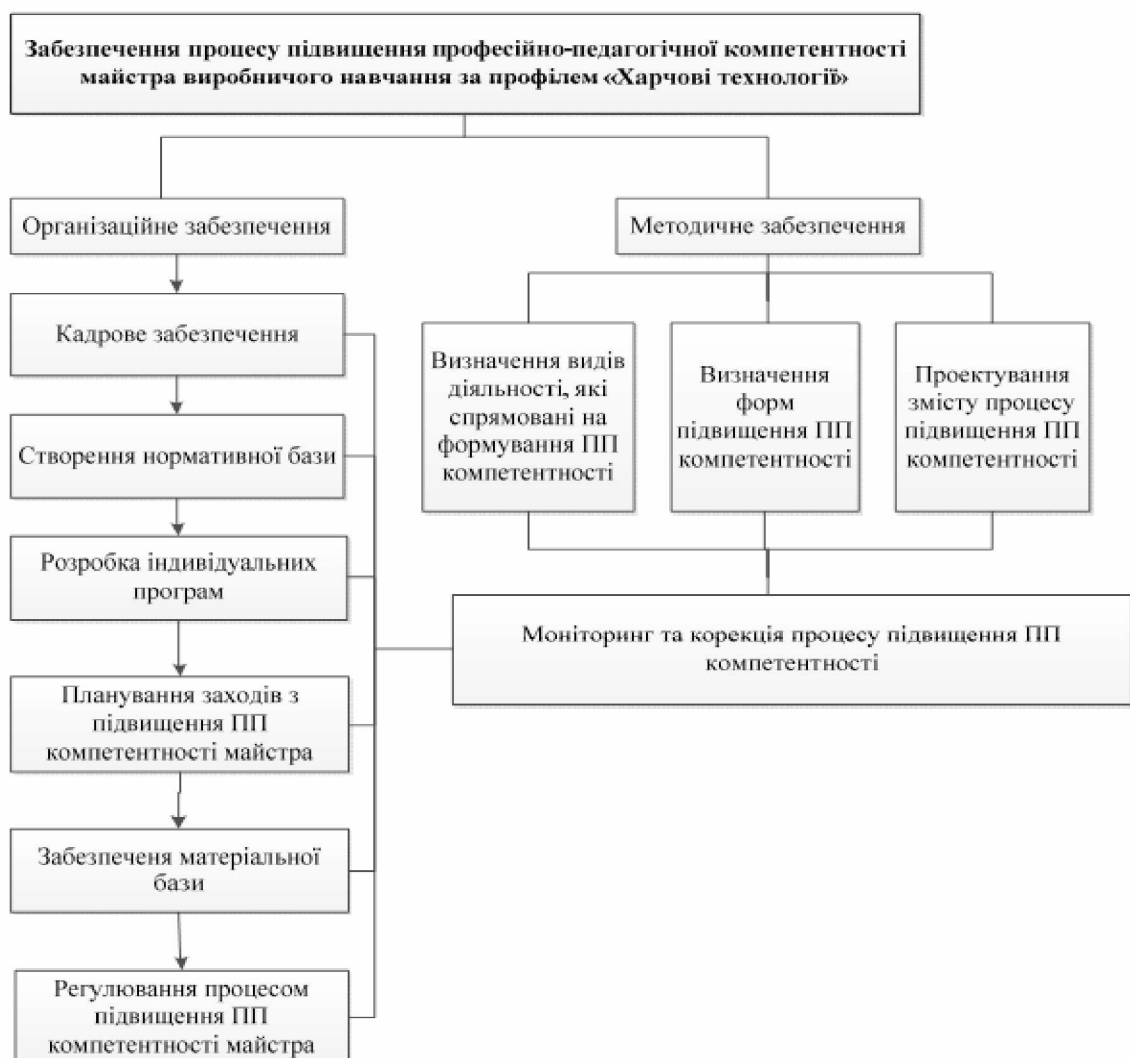

Рис. 1. Модель процесу підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології»

Примітка: ПП компетентність – професійно-педагогічна компетентність.

Компетентнісний підхід на перше місце ставить не інформованість того, хто навчається, а вміння вирішувати проблеми, що виникають під час пізнання та пояснення явищ дійсності при засвоєнні сучасної техніки й технології, у взаєминах людей, в етичних нормах, при оцінці власних вчинків, у практичному житті при виконанні соціальної ролі громадянина.

Формування компетенцій – це не зміна змісту, це зміна засобу, зміна технологій, а зміна технологій – це зміна обставин, у яких знання й уміння формуються.

Компетентність – це здатність діяти на основі отриманих знань. На відміну від ЗВН (передбачають дії за аналогією із зразком), компетентність передбачає досвід самостійної діяльності на основі універсальних знань (Тархан, 2005).

При проектуванні моделі процесу підвищення ПП компетентності майстра були визначені відмінності між процесом підвищення професійної компетентності та процесом підвищення кваліфікації.

Основна мета функціонування системи підвищення кваліфікації – задоволення професійних освітніх потреб педагогічних працівників, які звертаються за додатковими освітніми послугами до інститутів підвищення кваліфікації. Основна мета системи підвищення професійної компетентності – забезпечення постійного безперервного індивідуального вдосконалення професійних умінь, навичок і здібностей педагога. Отже, процес підвищення професійно-педагогічної компетентності є найбільш об'ємним і включає систему підвищення кваліфікації як одну з його форм.

При проектуванні моделі розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» ми враховували, що вона має ґрунтуватися на системі компонентів, які формуватимуть його професійно-педагогічну компетентність; відпо-

відних організаційно-педагогічних умовах, що дозволить забезпечити якісну підготовку фахівця; визначенні рівнів компетентності майстра виробничого навчання залежно від його педагогічного та практичного досвіду, етапів підвищення рівня професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології».

Водночас, розробляючи зміст моделі розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології», ми враховували, що вона має забезпечити розвиток усіх видів професійно-педагогічної діяльності майстра виробничого навчання професійно-технічного навчального закладу. Модель урахувала й тенденції оновлення змісту підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання та їхнє стажування та спрямована на розвиток професійно-педагогічної компетентності в процесі самореалізації й саморозвитку на всіх етапах удосконалення свого професійного та педагогічного рівня, адже викладачі повинні вивчати найновіші технологічні процеси в ресторанному сервісі, працювати над удосконаленням та розробкою інноваційних методів викладання спецпредметів, що буде сприяти ефективному освітньому й виробничому процесу.

Ураховуючи зміст моделей, спрямованих на компетентнісний розвиток фахівців, ми дійшли висновку, що модель розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» має ґрунтуватися на таких компетенціях, як: мотиваційна, психолого-педагогічна, методична, інтелектуально-когнітивна, технологічна, комунікативна. Ці компетенції в нашому дослідженні ми розглядаємо як складники професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» загалом.

До першої компетенції професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» ми віднесли мотиваційну, основними складниками якої є інтереси, прагнення, цілі, мотиви та ідеали педагогічної діяльності майстра виробничого навчання.

Психолого-педагогічна компетенція передбачає: володіння педагогічною діагностикою, уміння будувати педагогічно доцільні взаємини з учнями й здійснювати індивідуальну роботу на основі результатів педагогічного діагностування, знання основ вікової психології, психології міжособистісного й педагогічного спілкування; основ виробничої психології, уміння розвивати в учнів стійкий інтерес до вибраної професії, постійному вдосконаленню фахових знань і вмінь.

Інтелектуально-когнітивна компетенція забезпечує здатність людини до здійснення процесу пізнання й до ефективного рішення проблем, а саме інтелектуально-когнітивна компетенція як складник професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» є системою загальнонаукових, педагогічних і психологічних знань, системні фахові знання у сфері ресторанного господарства, які набуті, систематизовані та розвиваються за допомогою цих видів інтелекту та професійного мислення.

До професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання ми відносимо і *технологічну компетенцію*, яка має два складники: педагогічний і виробничий. Зміст технологічної компетенції, що пов'язаний з педагогічною діяльністю майстра виробничого навчання, включає такі складники: проектування змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників ресторанного господарства; планування навчально-виробничого процесу в навчальних майстер-

нях і на підприємстві ресторанного господарства; створення системи сучасних засобів виробничого навчання; розробку критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з виробничого навчання і виробничої практики; здійснення аналізу якості підвищення ефективності освітнього процесу, досягнення якісних прогностичних результатів виробничого навчання; реалізацію визначеної освітньої мети, що забезпечує якісну професійну підготовку майбутніх фахівців сфери ресторанного господарства.

До технологічної компетенції майстра виробничого навчання необхідно включити наявність високого кваліфікаційного розряду з основної та суміжних професій, за якими ведеться професійно-технічне навчання в закріпленій за ним групі.

Основу методичної компетенції становлять педагогічна техніка, методики проведення виховних заходів, культура педагогічної діяльності, культура стимулювання та організація навчальної діяльності учнів, методика організації процесу виробничого навчання, розробка та запровадження окремих методик виробничого навчання.

До наступного складника професійно-педагогічної компетентності ми віднесли комунікативну компетенцію.

Комунікативна компетентність розглядається як здатність у межах професійних обов'язків до ефективного спілкування, що передбачає вміння обмінюватися інформацією, сприймати співрозмовника, усвідомлювати його потреби, розуміти його почуття і психологічні стани, досягати взаєморозуміння (Ашиток, 2012).

Винятково важливим для нашого дослідження є визначення організаційно-педагогічних умов забезпечення розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології», а саме: оновлення змісту розвитку професійно-педагогічної компетентності, розвиток методичної

компетентності в міжсесійний період, оволодіння інформаційними й телекомунікаційними технологіями, участь у професійних тренінгах і майстер-класах; залучення до участі майстрів виробничого навчання в конкурсах професійної майстерності.

Можна визначити кілька рівнів професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання за профілем «Харчові технології» з урахуванням їхнього професійного й педагогічного досвіду та стажу роботи в професійно-технічному навчальному закладі, наявності підвищеного й високого кваліфікаційного розряду, присвоєного педагогічного звання.

До початкового професійно-педагогічного рівня можна віднести майстрів виробничого навчання з недостатнім професійним і педагогічним досвідом; фахівців, які тільки що закінчили заклад вищої освіти; фахівців з вищою освітою, яка за своїм фахом відрізнялась від відповідної професійної спрямованості; фахівців, які прийшли з виробництва; випускників вищих професійних училищ, які здобувають заочну освіту у закладах вищої освіти, а також фахівців зі стажем роботи в професійно-технічному навчальному закладі 1 рік.

До середнього професійно-педагогічного рівня можна віднести фахівців з досвідом роботи понад 5 років, які мали достатній педагогічний досвід роботи в професійно-технічних навчальних закладах; наявність кваліфікаційного розряду з основної професії не нижче 4-го розряду та суміжних 3–4-го розрядів.

До високого професійно-педагогічного рівня можна віднести майстрів виробничого навчання зі стажем роботи понад 10 років, які мали відповідну вищу освіту, великий педагогічний і методичний досвід роботи в професійно-технічному навчальному закладі, з присвоєнням педагогічного звання «Майстер першої категорії», наявністю високої робітничої кваліфікації з ос-

новної професії (5-й та 6-й) та із суміжних професій (4-й та 5-й) і свої творчі напрацювання з методики професійного навчання.

Також визначимо етапи розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології».

Першим етапом розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання було визначено розвиток професійно-педагогічного рівня в системі методичної роботи. Ми врахували, що професійно-педагогічна компетентність майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» в системі методичної роботи залежить від вироблення єдиного підходу до організації методичної діяльності і в колективних, масових, і в індивідуальних формах та тісній їх взаємодії; надання своєчасної консультативної допомоги майстрам виробничого навчання в міжсесійний період з розробки дидактичних засобів навчання; запровадження сучасних форм і методів у навчально-виробничий процес; розробки критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів за різними рівнями, методичних рекомендацій тощо.

До другого етапу було віднесено розвиток професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання за профілем «Харчові технології» в міжсесійний період на базі регіонального науково-методичного кабінету (центру).

Для здійснення розвитку професійно-педагогічної компетенції майстрів виробничого навчання за профілем «Харчові технології» в міжсесійний період методистами науково-методичних кабінетів (центрів): передбачається комплекс заходів, спрямованих на формування вмінь з психолого-педагогічної, технологічної та методичної компетенцій. До таких заходів можна віднести: діагностику рівнів професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого на-

вчання на регіональному рівні; запровадження різноманітних форм і методів науково-методичної роботи в регіоні; здійснення науково-дослідної роботи в напрямі професійної освіти; консультативну діяльність для надання своєчасної методичної допомоги.

Підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної педагогічної освіти майстрами виробничого навчання за профілем «Харчові технології» є *наступним етапом* розвитку їхньої професійно-педагогічної компетентності. Відомо, що підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників системи профтехосвіти є складником загальної системи неперервної освіти особистості. Прийнято вважати, що інститути післядипломної освіти є не лише центрами систематичного проведення курсів підвищення кваліфікації, але й центром організації самостійної роботи педагогів, а діяльність інституту мусить мати випереджувально-модельовальний характер щодо діяльності освітніх установ регіону та враховувати інтенсифікацію навчально-виховного процесу, новий зміст і форми його організації, соціокультурну й ціннісну переорієнтацію освітньої діяльності (Шевчук, 2001).

До наступного етапу розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» було віднесено самоосвіту, яка забезпечує потребу у творчості реалізації власного професійного й особистісного потенціалу, прагнення до самовдосконалення.

Відомо, що самостійна пізнавальна діяльність людини спрямовується на досягнення певних особистісно значущих освітніх цілей. Окрім того, самоосвіта є умовою розвитку, самоствердження та самореалізації особистості і складником навчання її протягом життя. Самоосвіті належить центральне місце в системі післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників, оскільки вона відіграє вирішальну роль

у становленні особистості та її вдосконаленні (Гедиш, 2012).

Ефективність самоосвіти залежить від таких психолого-педагогічних умов:

- побудови процесу самоосвіти відповідно до логіки сучасного розвитку дидактики з урахування особливостей суб'єкта педагогічної підготовки;
- можливості вибору альтернативних варіантів програм самоосвіти в міжсесійний період;
- сприяння розвитку творчої особистості педагога;
- індивідуалізації самоосвітньої педагогічної підготовки;
- випереджувального характеру системи педагогічної самоосвіти;
- розвитку творчої активності особистості.

Підвищення професійної кваліфікації в процесі стажування майстрами виробничого навчання за профілем «Харчові технології» на виробництві у сфері ресторанного господарства було наступним етапом розвитку. Згідно з вимогами до підвищення професійного рівня майстри виробничого навчання за профілем «Харчові технології» проходять стажування на підприємствах ресторанного господарства з метою вдосконалення професійно-практичних умінь і навичок з технологій харчування.

У зв'язку з динамічним запровадженням нових сучасних виробничих процесів, технологій, технологічного обладнання та виробничого інвентарю, вимог техніки безпеки і санітарних норм удосконалення кваліфікації повинно здійснюватися постійно.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, на основі визначеного доходимо висновку, що модель розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання ґрунтується на основних компетенціях, які входять у структуру діяльності майстра виробничого навчання, організаційно-педаго-

гічних умовах, рівнях компетентності та етапах розвитку професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології», і може стати основою для визначення цілей, змісту, форм та методів удосконалення і професійного, і педагогічного їх зростання.

Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з обґрунтуванням завдань різнорівневої системи розвитку професійної компетентності педагогів закладів профтехосвіти, які враховують сучасні теорії професійного розвитку особистості.

Література

Ашиток Н. Комунікативна компетентність як чинник професійного становлення соціального педагога. *Молодь і ринок*. 2012. № 3. С. 63–67.

Гедиш О. М. Проблема розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання у післядипломній педагогічній освіті. *Вісник післядипломної освіти*. 2012. № 7. С. 50–55.

Коваленко О. Е. Інженерно-педагогічні кадри: нові вимоги сьогодення. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2008. № 21. С. 8–17.

Литвин А. В., Сорока М. Я. Підготовка кваліфікованих робітників в умовах економічної кризи. *Професійно-технічна освіта*. 2010. Т. 3. С. 33–37.

Тархан Л. З. Компетентностный подход в обучении инженера-педагога. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2005. Вип. 10. С. 58–64.

Шевчук Л. І. Розвиток професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін закладів профтехосвіти у системі післядипломної освіти: автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / ЦІПО. Київ, 2001. 22 с.

Юртаєва О. О. Колективні форми методичної роботи у ПТНЗ та їхній вплив

на розвиток професійно-педагогічної компетентності. *Зб. наук. пр. Бердянського педагогічного ун-ту (Педагогічні науки)*. Бердянськ, 2010. № 2. С. 267–271.

Юртаєва О. О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання будівельного профілю в системі післядипломної педагогічної освіти: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ін-т професійно-педагогічної освіти НАПН України. Київ, 2011. 224 с.

Якимович Т. Д. Основи дидактики професійно-практичної підготовки: навч.-метод. посіб. Львів, 2013. 138 с.

Teichmann M., Ullrich A., Gronau N. Subject-oriented learning – A new perspective for vocational training in learning factories. *Procedia Manufacturing*. 2019. Vol. 31. P. 72–78.

References

Ashytok, N. (2012). Komunikatyvna kompetentnist yak chynnyk profesiinoho stanovlennia sotsialnoho pedahoha [Communicative competence as a factor in the professional development of a social educator]. *Molod i rynok – Youth and market*, 3, 63–67 [in Ukrainian].

Hedysh, O. (2012). Problema rozvytku profesiinoy kompetentnosti maistriv vyrobnychoho navchannia u pisladyplomnii pedahohichnii osviti [The problem of development of professional competence of masters of industrial training in postgraduate pedagogical education]. *Visnyk pisladyplomnoi osvity – Bulletin of postgraduate education*, 7, 50–55 [in Ukrainian].

Kovalenko, O. (2008). Inzhenerno-pedahohichni kadry: novi vymohy sohodennia [Engineering and pedagogical staff: new requirements of today]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity – Problems of engineering pedagogic education*, 21, 8–17.

Lytvyn, A. & Soroka, M. (2010). Pidhotovka kvalifikovanykh robotnykiv v umovakh ekonomichnoi kryzy [Training of skilled

workers in the conditions of economic crisis]. *Profesiino-tekhnichna osvita – Vocational and technical education*, 3, 33–37 [in Ukrainian].

Tarkhan, L. (2005). *Kompetentnostnyi podkhod v obuchenii ynzhenera-pedahoha* [Competency approach in teaching engineer-teacher]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity – Problems of engineering pedagogic education*, 10, 58–64 [in Ukrainian].

Shevchuk, L. (2001). *Rozvytok profesiinoi kompetentnosti vykladachiv spetsialnykh dysyplin zakladiv proftekhsvity u systemi pisladyplomnoi osvity* [Development of professional competence of teachers of special disciplines of vocational education institutions in the system of postgraduate education]. Extended abstract of candidate's thesis. TsIPO. Kyiv [in Ukrainian].

Yurtaieva, O. (2010). *Kolektyvni formy metodychnoi roboty u PTNZ ta yikhnyi vplyv na rozvytok profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti* [Collective forms of methodological work in VET and their influence on the development of professional and pedagogical competence]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*. Berdiansk, 2, 267–271 [in Ukrainian].

Yurtaieva, O. (2011). *Rozvytok profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti maistriv vyrobnychoho navchannia budivelnoho profilu v systemi pisladyplomnoi pedahohichnoi osvity* [Development of professional and pedagogical competence of masters of industrial training of building profile in the system of postgraduate pedagogical education]. Candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

Yakymovych, T. D. (2013). *Osnovy dydaktyky profesiino-praktychnoi pidhotovky* [Fundamentals of didactics of vocational training]. Lviv [in Ukrainian].

Teichmann, Malte & Ullrich, André & Gronau, Norbert. (2019). *Subject-oriented learning – A new perspective for vocational training in learning factories*. *Procedia Manufacturing*, 31, 72-78 [in Germany].

**Гіренко Н. І., Крамаренко Д. П.
Підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології»**

У статті схарактеризовано проблеми підвищення вимог до педагогів системи початкової професійної освіти, а саме до майстрів виробничого навчання за профілем «Харчові технології». Визначено комплекс труднощів, з якими стикається майстер на робочому місці. Виявляються причини недостатньо високого рівня їхньої педагогічної підготовки, обґрунтовується необхідність підвищення професійно-педагогічної компетентності. Стверджується, що успішність діяльності майстрів виробничого навчання визначається тією допомогою, яку вони отримують на робочому місці, в освітніх установах у процесі подолання професійних педагогічних труднощів.

Професійно-педагогічна компетентність майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» визначається як інтегральна сукупність знань, умінь, навичок, здібностей і якостей особистості, що дозволяють успішно здійснювати навчально-виробничу діяльність з підготовки майбутніх працівників галузі ресторанного господарства. Обґрунтовується, що підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання має здійснюватися в процесі його професійної діяльності.

Для вирішення проблеми підвищення професійно-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання за профілем «Харчові технології» в процесі його професійної діяльності запропонована відповідна модель.

Ключові слова: професійно-педагогічна компетентність; професійна підготовка; компетентнісний підхід; складники професійно-педагогічної компетенції; підвищення кваліфікації.

Гиренко Н. И., Крамаренко Д. П.
Повышение профессионально-педагогической компетенции мастера производственного обучения профиля «Пищевые технологии»

В статье обсуждаются проблемы повышения требований к педагогам системы начального профессионального образования, а именно к мастерам производственного обучения профиля «Пищевые технологии». Обсуждается комплекс сложностей, с которым сталкивается мастер на рабочем месте. Выявляются причины недостаточно высокого уровня их педагогической подготовки, обосновывается необходимость повышения профессионально-педагогической компетентности. Утверждается, что успешность деятельности мастеров производственного обучения определяется той помощью, которую они получают на рабочем месте, в образовательных учреждениях в процессе преодоления профессиональных педагогических затруднений.

Профессионально-педагогическая компетентность мастера производственного обучения профиля «Пищевые технологии» определяется как интегральная совокупность знаний, умений, навыков, способностей и качеств личности, позволяющих успешно осуществлять учебно-производственную деятельность по подготовке будущих работников отрасли ресторанного хозяйства. Обосновывается, что повышение профессионально-педагогической компетентности мастера производственного обучения должно осуществляться в процессе его профессиональной деятельности. Для решения проблемы повышения профессионально-педагогической компетентности мастера производственного обучения профиля «Пищевые технологии» в процессе его профессиональной деятельности предложена соответствующая модель.

Ключевые слова: профессионально-педагогическая компетентность; професси-

ональная подготовка; компетентностный подход; составляющие профессионально-педагогической компетенции; повышение квалификации.

Hirenko N., Kramarenko D. The Improvement of Professional and Pedagogical Competence of an Instructor of Vocational Training in «Food technology»

The article provides characterization of the problems of increasing requirements for teachers of the system of primary vocational education, namely for an instructor of vocational training in «Food technology». The complex of difficulties an instructor of vocational training has in the workplace has been specified. The author has identified the reasons for their lack of teacher training, and has substantiated the need to improve vocational training competence. The work claims that the success of an instructor of vocational training is determined by the assistance they receive in the workplace, at educational institutions, when overcoming professional pedagogical difficulties.

Professional and pedagogical competence of an instructor of vocational training in «Food technology» is defined as an integral set of knowledge, skills, abilities and qualities of a person that allow to successfully carry out educational and vocational training of future caterers. It has been argued that the improvement of professional and pedagogical competence of an instructor of vocational training should be realized in the course of their professional activity. A model has been offered in order to solve the problem of improving professional and pedagogical competence of an instructor of vocational training in «Food technology».

Key words: professional and pedagogical competence, professional training, a competence-based approach, components of professional and pedagogical competence, professional training.